

Міністерство освіти та науки України
Відділ освіти
Теребовлянської районної державної адміністрації
Районний методичний кабінет

Перлини душі народної

Вчитель
Теребовлянської
загальноосвітньої
школи I-III ступенів №1
Твердун Н.С.

ВЕДУЧИЙ. Добрий день, дорога, шановна родино. Звичайно, помилки тут бути не може. адже всі присутні тут-- одна, велика, щира і любляча сім'я, а свято нинішнє-- підтвердження тому.

ВЕДУЧА. Доброго дня, шановні друзі! Сьогодні ми зібралися сім'єю у теплій дружній обстановці, щоб більше пізнати один одного зблизитись, дізнатись щось нове і просто відпочити.

ВЕДУЧИЙ. Сьогоднішнє свято нашої родини-- це свято всієї України, бо ми всі одного кореня-- правнуки Дорошенка, Сагайдачного, Наливайка, Хмельницького.

ВЕДУЧА. Ми виплекані словом Сквороди, Котляревського, Шевченка, Франка, Лесі Українки.

(Звучить пісня "Земле Шевченкова, земле Франкова".)

Учень. Благословен той день і час,
Коли прослалась килимами
Земля, яку сходив Тарас
Малими босими ногоами,
Земля, яку скропив Тарас

УЧЕНИЦЯ. Дрібними росами-сльзами.
Благословенні ви, сліди,
Не змиті вічності дощами,
Мандрівника Сквороди
З припорошеними саквами,
Що до цілющої води
Простує, занедбавши храми.

УЧЕНЬ. Гаряча дума Кобзаря,
Що і в огні не спопеліє,
І молоток Каменяра,
І струни Лисенка живі,
І слави золота зоря
Круг Заньковицької Марії!

УЧЕНИЦЯ. Благословенна синь озер,
І Псло, і повів руги-м'яти,
Народу геній, що не вмер,
Не вмер в ід жодної гармати,

УЧЕНЬ. Хто може випити Дніпро,
Хто властен виплескати море,
Хто наше злото-серебро
Плугами кривди переоре,

Хто серця чистого добро
Злобою чорною поборе?

УЧЕНЬ. Настане день, настане час—
І розіллється знов медами
Земля, що освятив Тарас
Своїми мугами-ділами,
Земля, що окропив Тарас
Громовозвучними ділами.

УЧЕНИЦЯ. О земле рідна! Знаєш ти
Свої шляхи у бурі і негоді!
Встає народ, гудуть мости,
Рокоцуть ріки ясноводі!
Лисиці брешуть на щити,
Та сонце устає— на Сході!

(Звучить пісня "Ой зелене гито, зелене")

УЧЕНЬ. Народе мій, що дав життя мені
І серце дав, щоб вірити й любити!
Які діла ти твориш голосні,
Які чудові вишиваєш квіти!

УЧЕНИЦЯ. Народе мій! Борець ти і творець,
Найвищої достоїн нагороди,
З дітьми ідеш ти в щастя навпростець
Під стягом жовто-синім, мій народе!

УЧЕНЬ. Дорогі мої, кожна родина починається із сім'ї. Адже сім'я—
клітина суспільства. Українська сім'я— це той первинний осередок,
у якому формуються майбутні громадяни нашої прекрасної держави.

УЧЕНИЦЯ. Справжні духовні скарби, справжня культура закладаються
насамперед у сім'ї, де один одного знають від народження, стосун-
ки між членами якої близькі і відверті. У цьому вартий уваги такий
вираз: "Моральне обличчя майбутнього громадянина величезною мірою
залежить від атмосфери в сім'ї, від морального обличчя батьків."

ВЕДУЧИЙ. Велику роль у сімейному вихованні дітей відіграє характер
стосунків між батьками. Успішно виховання дітей здійснюється у
тих сім'ях, де взаємини між батьком і матір'ю відзначаються
взаємною повагою і довірою, широкою дружбою і чистою готовністю
допомогти один одному.

ВЕДУЧА. У кожного з нас є багато теплих слів, які нам дорогі,
і використовуємо їх, щоб виразити свою радість, повагу, задово-
лення.

ВЕДУЧИЙ. Але є одне слово , яким повинні дорожити всі люди на землі- слово "мама". Бо все тепло душі, любов і ласку, віру і надію спокій і мир ми приймаємо в дарунок від наших любих матерів.

УЧЕНЬ. Моя люба мати,

Калиневий цвіт,

В тобі, рідна мати,

Весь мій любий світ.

В тобі моє щастя,

В тобі моя ціль,

Моїм твоє горе,

Моїм є твій біль.

Твоя втіха й радість

Радую й мене,

А твій жаль займає

Й серденько моє.

Бо ж я , моя мамо,

Твоя кість і кров;

Ти мене родила,

Ти є мій покров!

Ти мій скарб найближчий,

Ти мій цвіт живий,

Ти моя перлина,

Жемчуг дорогий.

Ти мене хорониш

Від лихих тривог,

Най благословить тя

З неба Господь Бог!

(звучить пісня " Чорнобривців насіяла мати...")

ВЕДУЧА. Старі дерева не гнуться, сиві ріки не всихають- говорить східне прислів'я про міцність давніх традицій. Старовинне мистецтво вишивки вже багато століть іде від покоління до покоління, чаруючи глибинним змістом та поетичною красою душі людей.

ВЕДУЧИЙ. Вишивка... Українська вишивка- давній звичай народу, який можна порівняти хіба що з піснею. Українська вишивка- те прекрасне, по чому нас, українців, пізнають у цілому світі, що виділяє нас з-поміж інших народів.

(Звучить пісня " Вишивай ми , мамо, сорочку.")

УЧЕНЬ. Вічна пісня барв і кольорів,

Неповторна музика натхнення,

Шепіт трав і шепіт яворів,

І дзвінки турботи сьогодні.

Хрестиком укладено в рядки,
Бплітались, блиснули веселкою.

Ніжність материнської руки,
Пісні щем весільної, веселої.

Дух народу в колір заплете,
Проросне і піснею, і цвітом.
А над світом, гляньте, а над світом
Українська вишивка цвіте.

ВЕДУЧА. Не було на Україні села чи міста, в котрому не шанували б вишивку, не було оселі, котрої не прикрашали б вишиванки: рушники, обруси, подушки... Не було парубка чи дівчини, котрі б не пишалися вишитою сорочкою.

(Звучить пісня " З раннього вечора аж до ранку вишивала дівчина вишиванку. ")

УЧЕНЬ. Люба моя українко,
Виший сорочку мені,
Виший хрещатим барвінком,
Рястом землі на весні.

Рада б я вишити, милий,
Рідного краю квітки,
Але, на жаль, не навчилась
Класти хрещато нитки.

Сестро моя, галичанко,
Виший сорочку мені,
Виший барвисті світанки
На сніговім полотні.

Рада б я вишити, брате,
Навіть веселку саму,
Та чоловік йде до хати-
Вишити мушу йому.

Вишила мама старенька
Білу сорочку мені,
Вишила вранці-раненько
При голубому вікні.

Гріє сорочка та груди,
Тільки у серці пече:
Ой, коли мами не буде,
Хто мені вишиє ще?

ВЕДУЧИЙ. Вишивка... Вона пройшла крізь віки, вона і нині символізує глибину безмежної любові до своїх дітей, до всіх, хто не черствий душою. Вона як ознака великої любові і незрадливості, ніжноі материнської пісні, яка кличе нас до рідного порога.

УЧЕНЬ. Виший ми , мамс, сорочку
В рідній моїй стороні,
Гоґи там виший рядочком,
Вицні рясні при вїкні.

Хрестиком виший, махусю,
Рїдні сади і поля,
Може вже я не вернуся
Вранці стрїчать солов"я.

Виший барвистим узором
Хату у рїднім краю,

Видиш заплакані зорї падають в душу мою.

За океансн далеко
В час, як приходить весна,
Вишиі ма клекїт делеки
На золотих яснах.

Виший ми , маґр, сорочку,
Виший у рїднім краю—
Згадку про ласкаві очі,
Спогод про ніжність твою.

Будуть роки пролітати
Вдаль за життєву межу,

Вишиту шовком сорочку я у душі збережу.

(Звучить пісня " Пісня про рушник".)

ВЕДУЧА. Усе в людині закладається з дитинства. Рїдна домівка, рїдне гніздо— так у народі називаю в батьківську хату як особливе, найдорожче місце для кожної людини.

ВЕДУЧИЙ. Людина без роду, як дерево без коріння. Чим могутніший корїнь, тим краща крсна, тим бїльше на нїй молодих пагінцїв. Родина— це група людсї, що складається з чоловіка, дружини, дїтей, дїдусїв і бабусь та інших родичїв.

Рїд— це ряд поколїнь, що походять від однієї людини.

ВЕДУЧА. Мати... Берегиня роду. Колискова пісня. Лагїдний материн заслїв засївав у дитячу душу любов до людей, до природи, до усього живого.

Хай не збїднїє хата материнською піснею і бабусиною казкєю. Хай батько зробить все, аби не згубилося корїння родоводу.

ВЕДУЧИЙ. У нас на Тернопільщині є добра традиція: старшого сина називають в честь батька, а старшу дочку— в честь матерї. На

батьківському пдвір'ї стараються залишити сина, щоб тут жила людина з ти же прізвисьом, щоб рід не переводився.

ВЕДУЧА. А чи вмiємо ми берегти листи вiд батька-матерi? Не вiчнi ж наші дiдусi, бабусi, батьки. Прийде час, коли пам"ять про них залишиться лиш в речорих спогадах- листах, фотографiях.

ВЕДУЧИЙ. Хада, де на почесному мiсцi висять прикрашенi рушниками портрети батькiв i дiдусiв, нiколи не виховае черству, байдужу, жорстоку людину. Портрет дiдуса чи бабусi у свiтлицi- це не просто данина традицiї, це пам"ять про тих, хто творив iсторiю, з кого треба брати приклад, який могли б наслiдувати i майбутнi поколiння.

(Виступ дiдуса ученицi.)

ВЕДУЧА. Наредна пiсня. Скiльки iх створив народний генiй! Цей особливий жанр, позначений високим поетичним свiтосприйняттям, глибиною мелодiйного звучання, багатством образiв. Лагiдний материн наспiв засiвав дитячу душу любов"ю до людей, до природи, до усього живого.

ВЕДУЧИЙ. Пiд слiв немьчиної пiснi вирiстали поети i композитори, хлiбороби i захисники рiдноi землi, фiлософи та мудрецi, просто люди. Якби не мамина пiсня, сказав якось один древнiй iсторик, яким убогим було б наше життя.

УЧЕНЬ. Коли пiснi мого краю

Плинуть у рiдних голосах,

Менi здається, що збираю

Цiлющi трави я в лугах.

В пiснях i труд, i даль походу,

I жаль, i усмiх, i любов,

I гнiв великого народу,

I за народ пролита кров.

В пiснях- дiвоча свiтла туга

I вiльний помах косаря,

В них юнiсть виникае друга,

Висока свiтиться зоря.

Люблю пiснi мого краю,

Та не спинюсь на тiм лишень:

З любов'ю вухо привертаю

До братнiх на землi пiсень.

Немае людностi такоi,

Громади жодноi нема,

Яка б із давнини глухої

Ішла по всесвіту німа.

Багато голосів на світі,
Як барв на поверхній земній,
Та всі вони в єдине злиті
У мрії людства віковій.

Це— рук стискання працьвите,
Це— серць братання у бою...
Жагу пісень в груді омитих,
Люби, як брат сестру свою.

У кожній мові, в кожному слові
Краси майбутнього шукай,
Де в неохмареній любові
Розквітне світу небокрай.

УЧЕНИЦЯ. Що краще є від простих слів,

Коли вони із серця ллються!

І бджіл, і жайворонків спів

В одну гармонію складуться,

Коли вони тобі з рідні...

Але людські— людські пісні,

Людські пісні, найглибша мука,

Найвища радість на землі!

Людська душа тисячозвука,

В гірським одбита кришталі,

І перемога, і жадоба,

Веселки і грози подоба!

З піснями ти ішов у бій

За ясні зорі й тихі води,

З піснями твориш подвиг свій,

Неумирущий мій народе,

Щоб чорний біль тисячоліть

У сяєво перетворить!

Пісні злітають над Карпати,
В херсонських котяться степах,-
І хай зірки порухувати
Дюдина здатна в небесах,
Та незліченне для людини
Те, що зринає щохвилини.

Вони втобі, зони вмені,
В житті- до заходу від сходу,
Народу рідного пісні,
Пісні великого народу,
Кохання й битва, труд і грім...
Народу слава- слава їм.

ВЕДУЧА. Недарма кажуть: пісня- душа народу, Чи не тому народний досвід у наймолодшому вці пропонував дитині насамперед пісню. Не обов'язково бути великим знавцем, щоб відчутти глибину маминої колискової пісні.

ВЕДУЧИЙ. Вслухаючись у поетичні образи колискових, уявляємо немовлятко, котре покліпує в'ями,- дрімота-сон ходить біля вікон, заглядає у шибки, а там, на в'оротах, стоїть кіт у червоних чоботях.

(Звучить колискова)

ВЕДУЧА. Дорога родино, я впевнена, що всі ви любили і любите, шанували і шануете, берегли і бережете рідну мову. Видатний педагог В.О.Сухомлинський сказав, що людина, яка не любить мови, рідної матері, якій нічого не промовляє рідне слово,- це людина без роду і племені. А один із наших письменників наголошував, що людина, байдужа до рідної мови,- дикун.

УЧЕНЬ. Мова, наша мова,-
Мова кольорова,
В ній гроза травнева
Й тиша вечорова.
Мова наша, мова,-
Літ минулих повість.
Вічно юна мудрість,
Сива наша совість.
Мова, наша мова,-
Мрійнику- жар-птиця.
Грішнику- спокута,
Спраглому- криниця.

А для мене, мово,
Ти, мов сине море,
У якому тоне
І печаль, І горе.

Мова, наша мова,-
Пісня стоголоса,
Нею мріють весни,
Нею плаче осінь.

Нею марять зими,
Нею кличе літо
В ній криваві рими
Й сльзи "Заповіту".

Я без тебе, мово,-
Без зерна полова,
Соняшник без сонця,
Без птахів діброва.

Як вогонь у серці,
Я несу в майбутнє
Невгасиму мову,
Слово незабутнє.

УЧЕНЬ.

Артист

Простий батько сина
Вивчив на артиста,
Мова того сина
Ідеально чиста.

Як зі сцени скаже
Українське слово,
То аж дух займає-
Просто пречудово!

А в сім'ї артиста
Діти й домочадці
Чешуть по-російськи,
Наче ленінградці.

То ж невчений батько
Запитав у сина:
- Поясни, будь ласка,
В чому тут причина?

У театрі в тебе
Українська мова,
А у хаті в тебе-
Нашого ні слова?

УЧЕНЬ. АРТИСТ
Простий батько сина
Вивчив на артиста,
Мова в того сина
Ідеально чиста.

Як зі сцени скаже
Українське слово,
То аж дух займає—
Просто пречудово!

А в сім'ї артиста
Діти й домочадці
Чешуть по-російськи,
Наче ленінградці.

То ж невчений батько
Запитав у сина;
—Поясни, будь ласка,
В чому тут причина?

У театрі в тебе
Українська мова,
А у хаті в тебе—
Нашого ні слова?

Син великодушно
Посміхнувся до тата:
—Ех, освіта в тебе,
Тату, низькувата.

А тому, хто вчений,
Істина відома,
Що одне на службі,
Зовсім інше—вдома.

Дома в мене мова—
Засіб спілкування,
А на службі мова—
Засіб існування.

Як же рідну мову
Я забуду, тату,
Як за неї маю
Непогану плату?

ВЕДУЧИЙ. Дорогі діти, остерігайтесь, щоб з вами не трапилось такого у житті. Бо слово матері сповило, слово батьківське зростило, слово дідове навчило, а бабусине—пестило. Вперше ви почули слово не чуже,

а рідне, своє. Не цурайтесь того слова, будьте вірні цьому в усьому.
ВЕДУЧА. Україна! Чудовий, мальовничий куточок землі з своєю невми-
рущою Історією, багатю культурою, чудозими піснями і милозвучною
мовою. Оберегайте її, шануйте її, любіть її.

УЧЕНЬ. Любіть Україну.

УЧЕНИЦЯ. Рідна мова в рідній школі

Рідна мова в рідній школі!

Що бринить нам чарівніш?

Що нам ближче і миліш,

І дорожче в час неволі?!

Рідна мова! Рідна мова!

Що в едиге нас зливе, -

Перш матері слова.

Перша пісня кодискова.

Як розлучимось з тобою,

Як забудем голос твій.

І в зїтчизні дорогїй

Говоритимем чужою?!

Краще нам нїмими стати,

Легше гори нам знести,

Нїж тебе розп'ясти,

Наша мова, наша мати.

Нї, з кїм думка прагне слова,

Хто в майбутнїм хоче жити,

Той всїм серцем закричить:

" В рідній школі рідна мова! "

І спасе того в неволї

Наша мрія золота,

Наше гасло і мнтя:

Рідна мова в рідній школі.

(Звучить пісня " Україно, ти зелена".)